

3. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Щодо визначення поняття «кримінально-виконавча політика» //Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція» № 18, том 2. Одеса, 2015. С. 88-91.

4. Копотун І. М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях : [монографія] / І. М. Копотун. – К. : ПП «Золоті ворота», 2013. – 472 с.

5. Гула Л. Ф. Організаційно-правові заходи протидії протиправній діяльності кримінальних лідерів в установах пенітенціарної системи України: монографія / Л. Ф. Гула, О. М. Гумін, В. В. Коваленко; В. Л. Ортинський; за ред. проф. В. Л. Ортинського. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – С. 197.

6. Бараш Є. Ю. Адміністративно-правові засади управління Державною кримінально-виконавчою службою України : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»; ХНУВС. Х., 2012. 437 с.

7. Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України: монографія / М.М. Яцишин. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 448 с.

Снівак Марина Вікторівна,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, доктор політичних наук

ПУБЛІКАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК ДОКАЗИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Судовий захист є одним із найбільш ефективних способів захисту порушених прав та інтересів. В умовах інформатизації суспільства проблема збирання, доведення та використання електронних доказів має велике значення.

За станом на вересень 2018 року в Україні є дві найпопулярні соціальні мережі: Facebook 53,11% та Instagram 16,79%. Фейсбук має на сьогодні більш ніж 11 млн активних користувачів в Україні. Третє місце у Youtube 9,1%, який впринципі тримає позиції незмінними і в часі і за територіальною ознакою, тобто всюди і завжди. На четвертому місці соцмережа – Pinterest 8,88%. Набувають популярності і українські соціальні мережі: Ukrainians.co, Nimses.com, WEUA.info, СІЧ.УКР,

Namaidani.com (з 2014 року), Cimbora.net, Famalyua.com, Yachudo.com (з 2010 року), Ukrainci.org.ua (з 2009 року) тощо [1].

Зазвичай люди використовують соціальні мережі для задоволення своїх інтересів і потреб. Там можна виставляти фото, відео, слухати музику, розміщати різного типу інформацію. Проте існують випадки, коли публікація в соцмережі порушує права іншої особи або навпаки – компрометує свого власника. У такому випадку особа має право звернутися до суду за захистом своїх законних прав та інтересів. Але постає важливе питання, чи усі суди приймуть такий позов до розгляду й чи приймуть таку публікацію як доказ взагалі. Для того, щоб розібратися у цьому, необхідно розуміти базові поняття та визначення.

Відповідно до положень ст.99 КАСУ електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі Інтернет).

Електронні докази подаються в оригіналі або в електронній копії, засвідченій електронним цифровим підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис». Учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених в порядку, визначеному законом. Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом.

Учасник справи, який подає копію електронного доказу, повинен зазначити про наявність у нього або іншої особи оригіналу електронного доказу.

Якщо подано копію (паперову копію) електронного доказу, суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи може витребувати у відповідної особи оригінал електронного доказу. Якщо оригінал електронного доказу не поданий, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність копії (паперової копії) оригіналу, такий доказ не береться судом до уваги.

Оригінали або копії електронних доказів зберігаються у суді в матеріалах справи.

За заявою особи, яка надала суду оригінал електронного доказу на матеріальному носії, суд повертає такий матеріальний носій, на

якому міститься оригінал доказу, цій особі після дослідження вказаного електронного доказу, якщо це можливо без шкоди для розгляду справи, або після набрання судовим рішенням законної сили. У матеріалах справи залишається засвідчена суддею копія електронного доказу або витяг з нього [2].

У питанні щодо того, чи можуть такі докази прийматись судом до уваги на сьогодні виробилась доволі однозначна позиція – якщо відсутні належні підтвердження того, що певна інформація дійсно була поширена і її розміщення вчинене особою, до якої пред'явлено позов, то такі матеріали розцінюються судами як неналежні докази та не приймаються до уваги.

В адміністративній справі одним із основних доказів була роздруковка зображення та фотознімків зі сторінки в Facebook. Окружний адміністративний суд м. Києва зайняв сторону відповідача та Постановою від 14.12.2013 р. в справі №826/19865/13-а залишив позов без задоволення. Суд вказав, що позивачем не надано доказів, які б підтверджували, що сторінка у Facebook створена та підтримується саме відповідачем або його довіреними особами. Суд також зазначив, що **в Facebook може зареєструватись будь-яка особа та під будь-яким іменем, відтак, створити та підтримувати сторінку відповідача, у тому числі шляхом розміщення інформації та фотознімків, могла будь-яка особа, встановити яку під час розгляду даної справи є неможливим.**

На фоні цього рішення винятком є Постанова Київського апеляційного адміністративного суду у справі №2а-13438/12/2670 від 21.02.2013 р., якою позов задоволено і в якості належних доказів суд прийняв принт-скрін (фотознімки екрану монітору користувача) сторінок в Facebook та Twitter. Основним аргументом суду на користь прийняття таких матеріалів в якості доказів було те, що **зробити такі принт-скрін могла лише визначена особа, що мала необхідні ключі для входу до адміністративної частини сайту [3].**

Печерський районний суд м. Києва вказував, що простий знімок з екрану, на якому у вікні браузера відкрито веб-сторінку та роздруковка її вмісту не є належними та допустимими доказами у даній справі (Ухвала від 01.04.2016 р. по справі №757/13905/16, Рішення від 24.05.2017 р. по справі №757/43218/16).

Інколи суди все ж таки приймають вказані матеріали в якості доказів. Новомиколаївський районний суд Запорізької області встановив факт особистих неприязних відносин між сторонами на підставі наданих ними роздруровок бесіди у соцмережі (Рішення від 01.03.2017 р. по справі №322/1141/16).

Апеляційний суд м. Києва в ухвалі від 22.02.2017 р. у справі №755/11966/16 зазначив, що «Соціальна мережа Facebook створена для вільного обміну власними думками різних громадян, вона не є засобом масової інформації» і в якості доказів факту поширення інформації прийняв роздруківки із інтернету (як письмові докази) [4].

Отже, судам слід враховувати сучасні тенденції розповсюдження інформації і – як наслідок, появу і визнання такого виду доказів як електронні. Практика судів щодо прийняття таких електронних доказів свідчить, що відсутня чітка процедура надання і засвідчення таких доказів, і на практиці судді звертаються до аналогії права та аналогії закону.

Список використаних джерел

1. Як змінилася статистика соціальних мереж в Україні до 2018? Режим доступу: <https://marketer.ua/ua/social-network-of-ukraine-how-did-the-statistics-change-until-2018/>

2. Кодекс адміністративного судочинства України від **6 липня 2005 року** № **2747-IV**. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

3. Електронні докази: практика застосування до і після змін до законодавства. 06.06.2018. Зозуля Наталія, «Українське право». Режим доступу: <https://ukrainepravo.com/scientific-thought/naukova-dumka/elektronni-dokazy-praktyka-zastosuvannya-do-i-pislya-zmin-do-zakonodavstva/>

4. Публікація в соцмережі як доказ в суді (станом на липень 2017). 02.09.2017. Ольга Тамарова, LegalShift. Режим доступу: <http://www.legalshift.com.ua/?p=974>

Антошук Андрій Олександрович,
доцент кафедри криміналістики та
судової медицини Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ ОКРЕМОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ

На даний час велику занепокоєність викликають факти втягнення неповнолітніх у вчинення кримінальних правопорушень різного ступеня тяжкості. Втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність посягає на основи суспільної моралі у сфері розвитку і